

Työeläkelaitoksille

1.
VELVOITETYÖN POIKKEUKSELLINEN HUOMIOON OTTAMINEN TYÖELÄKETURVASSA

Velvoitetyön vaikutuksesta eläkkeen tulevaan aikaan on annettu soveltamisohjeet ETK:n yleiskirjeessä A 12/91 ja ohjeita on täydennetty Lakiosaston tiedotteilla 7/91T ja 12/92. Asiasta kerrotaan myös yleiskirjeessä A 4/94.

Työllisyyslain perusteella valtio ja kunnat ovat olleet velvollisia järjestämään työttömälle työnhakijalle työpaikan kuudeksi kuukaudeksi, jos työttömyys on jatkunut yhdenjaksoisesti yhden vuoden tai kahden vuoden aikana yhteensä yhden vuoden (työllisyyslaki 18 § 3 mom). Vastaava työntekomahdollisuus voitiin järjestää valtion tuella myös yksityisellä sektorilla. Tällaista työtä kutsutaan velvoitetyöksi.

Aluksi säädettiin erillinen laki velvoitetyön poikkeuksellisesta huomioon ottamisesta työeläketurvassa. Sen tarkoituksena oli, että TEL:n, LEL:n, MEL:n ja VEL:n säännöksiä estämättä tuleva aika liitettäisiin velvoitetyötä edeltäneeseen ja sitä parempi-palkkaiseen työsuhteeseen. Vastaavat muutokset toteutettiin myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä. Sittemmin vastaavat säännökset sisällytettiin työeläkelakeihin.

Työllisyyslain 18 § kumottiin 1.1.1993 lukien. Velvoitetyösuhteita on kuitenkin voinut olla tämän jälkeenkin, koska lain voimaantulosäännöksen mukaan velvoitetyöoikeuden vuoden 1992 loppuun mennessä saavuttaneille piti heidän halutessaan järjestää mahdollisuus kuuden kuukauden työntekoon velvoitetyönä. Näihin velvoitetyösuhteisiin sovelletaan edelleen velvoitetyötä koskevia tulevan ajan säännöksiä. Tällaisia tapauksia esiintyy vieläkin erityisesti työttömyyseläkkeissä. On kuitenkin huomattava, että tulevan ajan oikeuden pitää olla voimassa sekä velvoitetyön alkaessa että eläketapahtuman sattuessa. 1.1.1993 alkaen ei enää ole voinut syntyä oikeutta 18 §:n 3 momentin mukaiseen velvoitetyöhön.

Velvoitettyönä pidetään siis lähtökohtaisesti kuusi kuukautta jatkunutta työskentelyä, mutta sillä seikalla, että työskentely todellisuudessa on kestänyt alle kuusi kuukautta, ei ole merkitystä, koska työskentely kuitenkin on ollut velvoitettyötä. (Tulkintaryhmän kannanotto 24.5.1995)

Jos eläkkeenhakija ilmoittaa työskennelleensä velvoitettyössä vuoden 1992 jälkeen, asia on tarkistettava työvoimatoimistosta, jollei muualta (esimerkiksi työnantajalta) ole riittävää selvitystä siitä, että kyseessä on velvoitettyösuhte.

Valtio, kunnat ja yksityiset työnantajat ovat 1.1.1993 jälkeenkin työllistäneet työttömiä erilaisien tukien avulla, mutta tämä toiminta ei ole työllisyyslain entisen 18 § 3 momentin mukaista työllistämistä.

2.

TARKENNUS TYÖTTÖMYYSTODISTUKSEN ANTAMISAIKAA KOSKEVAAN OHJEESEEN

Työttömyyseläkeyleiskirjeessä (A 4/94) kohdassa 4.2 Todistuksen antaminen on sivulla 12 kerrottu, että 200 päivän täyttymisen perusteella päivärahatodistus annetaan aikaisintaan kaksi kuukautta ennen 60-vuotispäivää.

Ohjetta tarkennetaan nyt niin, että päivärahan maksaja voi antaa 200 päivän todistuksen noin kaksi kuukautta ennen 60-vuotispäivää. Tämä vastaa entistä käytäntöä.

Uusilla työttömyyseläkeohjeilla ei ollut tarkoitus muuttaa aikaisempia ohjeita, joiden mukaan todistus on käytännössä voitu antaa sen kuukauden aikana, jona henkilö täyttää 59 vuotta 10 kuukautta. Silloin eläke on voinut alkaa heti 60 vuoden iän täyttämiskäytännön mukaan seuraavan kuukauden alusta.